

רק ילדות אחת יש

באחד ממאמריו הוא מוכיח את יהודי ברלין וקורא להם להקים בית ספר חרדי על אף הדיקטטורה שתתעורר בעקבות כן. והוא כותב: "כל המכנים זרעו לבתי ספר של מלכויות, ידע נא - אם נעים לו זאת לדעת או לא נעים לו - כי הוא מעביר זרעו למולך של אירופה, וכי הוא עומד ומשכיח מלכו של בנו את אשר נשבע ד' כי לא תשכח מפי זרעו! לעולם לא ירכיב הגנן שרשו של נטע זה בשרשיו של נטע אחר. הרכבה כזו לא יהיה לך לעולם פרי ברכה הימנה. רק ילדות אחת יש לבנך אשר בה חננו ד' - אֱלֹקֶיךָ, והיה אם תגזול את הילדות הזאת מגופו בנך, בן ישראל, ותחבזו אותה לצורך לימודים שאין בהם יסוד לחיי יהודי בתור יהודי בן תורתו - האין אתה מתחייב בנפשך?"

מציאות היהדות היא בין כותלי הישיבות

במאמר אחר הוא מסביר את התועלת של בני הישיבות ומאמר זה יפה הוא לדורות: "לא פעם אחת אירע בדברי ימי העולם שבלעו השיבולים הריקות את המלאות, שנעלמו מעשי הגדולים שבדור מפני דלות עסקי הקטנים מהם. כן היה בתקופות רבות. דוגמא לכך יש למצוא בעולמנו העברי גם בזמן הזה. התחילה כעת תסיסה חדשה, מדברים גדולות על היהדות, על המאור שבתורה, וכל נואם בהרצאתו מקצה איון זוית חשובה להערצת המוסר והמחשבה העברית הכרוכים בספרינו הקדושים, כאילו הם אומרים לגמול בזה חסד לתורתנו שנתישנה ונזקקה לאפסטרופסים הללו, שזרקו בה נשמה". "דבר אחד צריך להודיע לאנשים הטובים האלה, צריך להסביר להם כי משמשים הם רק בתור קונסולי היהדות בין שדרות האינטליגנציה העברית, אבל מציאות היהדות בעצמה קובעת את מקומה בין כותלי הישיבות, בלב אותם הצעירים שרק מפיה חיים ומתבוננת מתכלכלים. אחרי כל השנויים שהולכים ומתהווים בהשקפותיה על העולם והיהדות והעמים, לא פרקה התרבות עדיין מתוכה את הטעות הגסה הזאת ביחסה לנושאי היהדות המעשית. את כל פינות היהדות כבר משמשה הספרות את תולדותיה, בקבלה בהלכה ובחסידיה, את האנשים הגדולים אשר העמידה וכו' וכו', למקצוע היותר חשוב שבה

בעמוד זה יש דברים הטעונים גנייה

עוד לא שמה לב, אל הישיבות, מה הן הישיבות, אלו מחשבות מרחפות במאות לבבות הצעירים החיים שם בין כתליהן, האם העסיקו שאלות כאלה את נושאי הספרות העברית לו גם פעם אחת. כותבים וקוראים על יהודי תימן, על הפלשים על השומרונים, ואך לא על דבר בני הישיבות. השם בן ישיבה על פי רוח הספרות העברית אינו עולה בהרבה בחשיבותו על השם בטלן, שמסמנים בו אדם מוזר שדבר אין לו עם החיים. צעירים אלו הרואים את היהדות מתוך אספקלריא היותר מאירה, מתוך קירבה נפשית עצומה לכל אות ותג מתורת ישראל, נראים כמין בריות משונות שאין להתחשב עמהם כלל ושאינן צורך לתהות על קנקן מחשבתם".

"הרי כל מי שזכה להיות אך מעט בין הישיבות, כל מי שיש לו מגע ומשא עם בני דעת עבריים השוקדים כל ימיהם על דפי התלמוד, ידע כמה עולמות מלאים של מחשבה מקורית ורוח כביר מרחפים במקומות ההם. כיצד רואים שם את העבר היהודי ומה יודעים שם ללמוד ממנו, בכדי לראות לפנייהם היטב את העתיד שלנו, אבל חבל רואים ואינם נראים..."

(מה היו מגיבים שופטי בג"צ המהוללים על מאמר זה...)

החג הצנוע

במאמר שהתחיל לכתוב על חג השבועות ולא סיימו, מעיר רבי אברהם אלי: "מדוע קוראים אנו לחגנו היקר שבועות בשם 'זמן מתן תורתנו', כלום באמת בשל כך היה היום הזה כה גדול משום שבו ניתנה התורה, אך ורק ניתנה? כלום אין עיקר גדולתו בזה שבו קבלנו את התורה, לקחנוה לנו, קיבלנוה והתחלנו לחיות בה, כלום לא היה נכון יותר לקרוא לחג זה בשם 'זמן קבלת תורתנו' ולא זמן מתן תורתנו?"

ובמאמר נוסף הוא מציין את יחודיותו של חג השבועות: "לאיזה שם צנוע ופשוט זכה בלשוננו היום הגדול ביותר בתולדות האנושות, יום מעמד הר סיני: 'שבועות', היום טוב הבא לאחר שסיימו לספור שבעה שבועות. שלא כחגו של ניסן העשיר הצועד בראש בשני שמותיו הנעלים חג הפסח וחג המצות, אשר כל אחד מהם נושאנו הלאה מכאן אל העולמות הנסתרים של נסים אֱלֹקִיִּים ביומה האחרון של הגלות הראשונה. שלא כהאורח הסוער של תשרי בשמו העסיסי חג הסוכות המביאנו לזיכרונות משי על אהלים לבנים או ענני

כבוד לבנים. יום אחד ויחיד בין שני חגים ארוכים, עומד באמצע הקיץ: חג השבועות הצנוע".

והוא ממשיך: "לא הרעש הגואה שביציאה העליונה מן הבית אל השדה בראשית הקציר בימי פסח, אף לא המחול הכשר הצבעוני והזוהר שבמזיגה של יין יהודה בגנים ירוקים בסביבות סוכות, השמחה הצנועה ביותר של הפרי הצנוע ביותר, לחם, חוגגת את חגה הצנוע והפשוט ביום ההולדת הגדול של התורה הצנועה, החיה את חייה הצנועים והעמוקים רק בסוד לבבות צנועים. זהו היום טוב הגדול והצנוע של מצרכי החיים ההכרחיים לרוח ולגוף: תורה וקמח. יום טוב ללא הכנות. ללא מצוות מיוחדות. אפילו שמו אינו מספר לנו על מה שהנהו. דע בעצמך! היזכר בעצמך!"

"ביום ירידתה לעולמנו המאובק אינה מדברת אלינו מאומה, נראה כאילו היא מהרהרת לה - היום יום הולדתי אבל אינני מספרת זאת לאף אחד בעולם, אף לא לעמי שלי. מי שהדבר נאה לו שיזכור מעצמו ויבוא אלי ליתן ברכה. אני רק קוראת לבני עמי ישראל ונותנת להם עצה שניחו ליום זה סדנא ודלפק, ויזכרו מעצמם איזה יום היום בעולם. שום מצוות מיוחדות אינן נחוצות היום. שום רמז ושום הזמנה. יום ללא סמלים וללא ציונים. חגם של מקבלי התורה. למי נחוץ חג כזה יותר מאשר לדורנו".

שקעה חמה בלב יומה

בליל ט"ו איר תרפ"ד נפטר רבי אברהם אלי' בפתאומיות בגיל שלושים וארבע, באמצע שעסק בתשובה לשאלה קשה שנשלחה לו על ידי אחד הרבנים. פטירתו הכתה כרעם את עולם התורה. חברו הטוב מרן הגר"י סרנא צצוק"ל אמר עליו כי אילו היה זוכה ומאריך ימים ברור שהיה עושה מהפכה רוחנית באשכנז כולה ועטרת התורה שהיתה לפניו בארץ של חכמי אשכנז היתה חוזרת ליושנה במידה מסוימת.

על מצבתו בבית החיים של קהילת "עדת ישראל" בברלין נחרט: "איש יהודי גדול דעה וגדול חיים. עודו רך בשנים נקרא להיות אב בחכמה והרביץ תורה בברלין בבית המדרש לרבנים. בר לב ורך רוח, שר התורה, אדיר אמונה, אביר התבונה ונעים זמירות. אוהב לרעהו כמוהו וחביב לכל רואהו. לתלמידיו אח ונפשם בו קשורה. בזוהר הרקיע הזהיר מזרח ומערב. שקעה חמה בלב יומה".

יחד באסן יום שני ד' בסיון תשכ"ד 59